

Statistikkhefte til fødselstallsutvalgets delleveranse

Dette statistikkheftet er laget av Fødselstallsutvalgets sekretariat i forbindelse med utvalgets delleveranse. Utvalget referer i en del tilfeller til statistikkheftet i sin delrapport, men er ikke utover dette ansvarlig for innholdet i heftet. Heftet baserer seg dels på sekretariatets bearbeiding av statistikk fra SSB og dels på bearbeiding av egen bestilling til SSB om statistikk på fødselstall. Infoskriv fra SSB om innholdet i bestilte tall fra Fødselstallsutvalget ligger til slutt i dette heftet.

Innholdsfortegnelse

1	Fødte i statistikken og fødselstall for menn.....	1
2	Periodefruktbarhet	2
2.1	Utvikling i samlet fruktbarhetstall i verden	2
2.2	Paritetsrater etter alder	2
2.3	Samlet fruktbarhetstall for norskfødte og utenlandskfødte.....	6
3	Kohortfruktbarhet.....	6
4	Alderspyramider.....	8
5	Samliv	9
6	Aborter	10
7	Personer under utdanning.....	12

1 Fødte i statistikken og fødselstall for menn

Fødte i statistikken: Statistikken omfatter levendefødte og dødfødte hvor mor eller far er bosatt i Norge ved fødselen. Meldinger om barn født i utlandet av mødre bosatt i Norge blir med i den utstrekning de blir meldt.

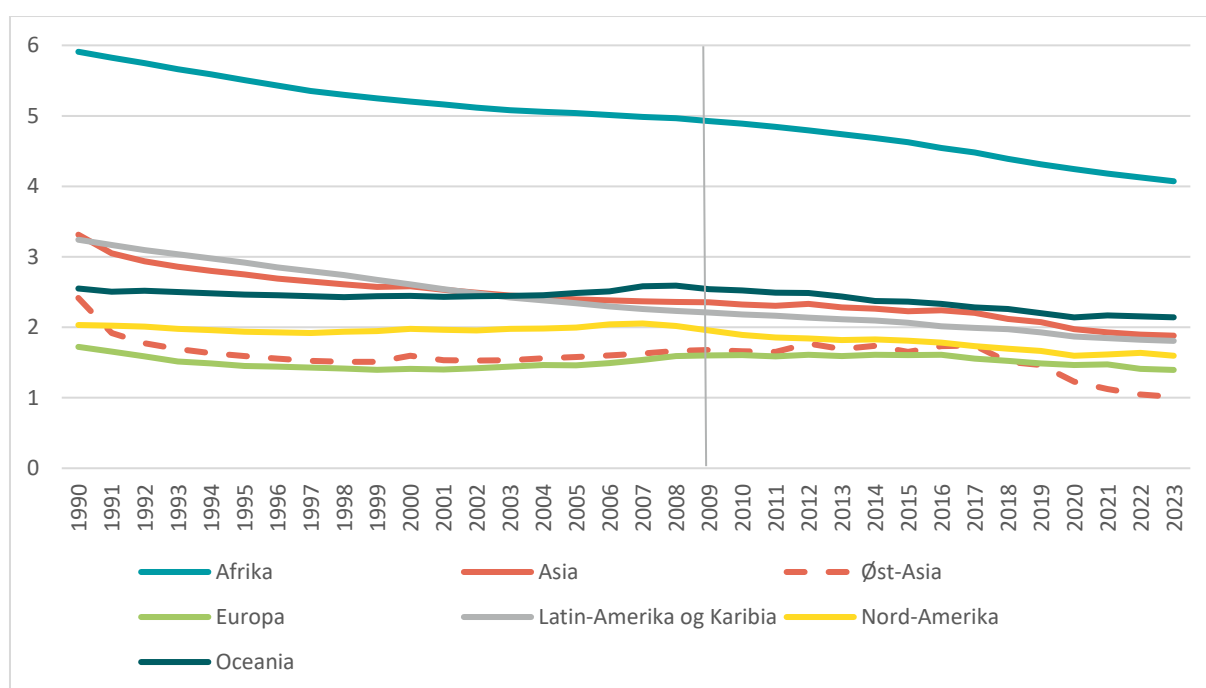
Fødselstall for menn: Tallene for menn beregnes på samme måte som for kvinner, men samlet fruktbarhetstall og fødselsratene ligger under tallene for kvinner. Det skyldes dels at det er flere menn enn kvinner i hvert fødselskull og dermed mekanisk noe flere barn som fødes per kvinne. I tillegg har alle barn født i Norge har kjent mor, men en liten andel har ukjent far, og bidrar slik ikke til fødselsratene for menn. Til slutt kan menn bosatt i Norge få barn med en kvinne som er bosatt i utlandet. Disse barna vil ikke

bli registrert i SSBs statistikk over fødte. Barn født i utlandet vil kun bli registrert når mor er bosatt i Norge og fødselen meldes til folkeregisteret.

2 Periodefruktbarhet

2.1 Utvikling i samlet fruktbarhetstall i verden

I figur 2.1 i utvalgets delleveranse vises utviklingen i samlet fruktbarhetstall i Norge, nordiske land, EU og OECD. I Figur 2.1 nedenfor vises utviklingen i samlet fruktbarhetstall i verdensdeler. Figuren viser fallende fødselstall i alle verdensdeler, men fra litt ulike nivåer. I Asia er Øst-Asia tatt ut som egen del for å vise fallet de siste 5-10 årene.

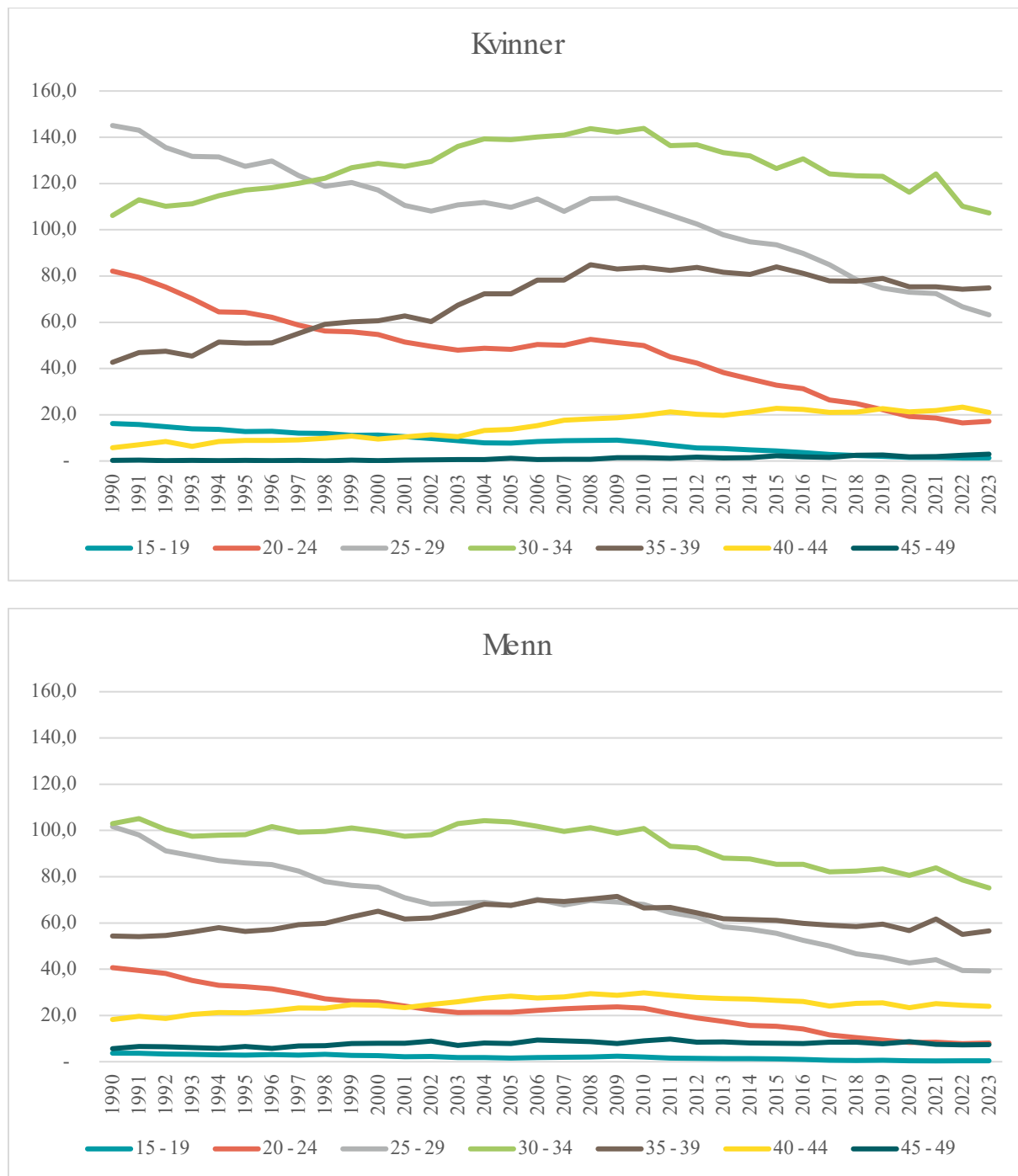
Figur 2.1 Samlet fruktbarhetstall i verdensdeler. 1990-2023.

Kilde: United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2024). World Population Prospects 2024, [Online Edition](#).

2.2 Paritetsrater etter alder

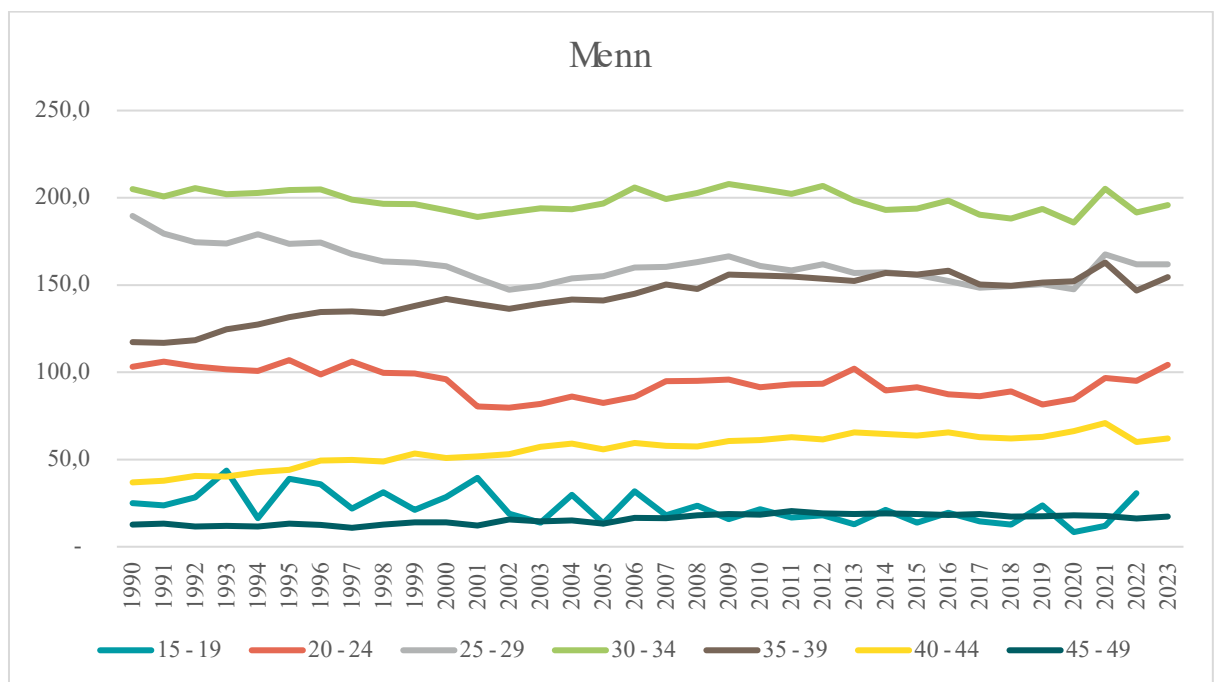
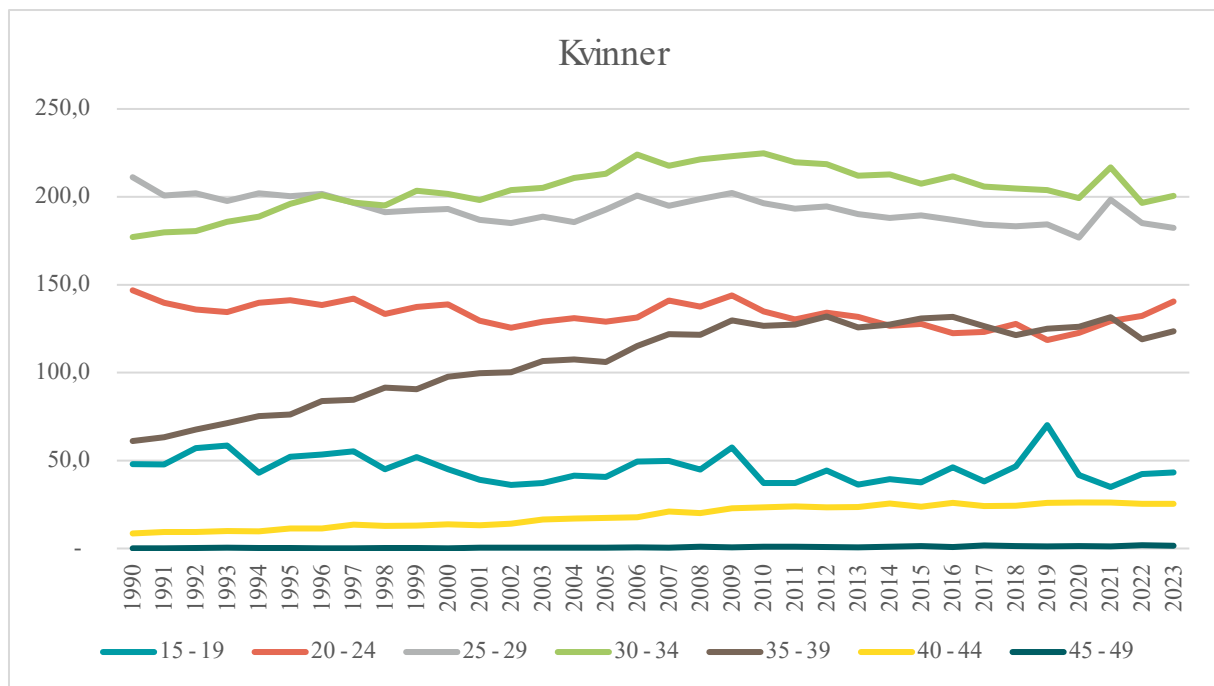
Paritet referer til antallet barn som en kvinne har født. Figur 2.7 i utvalgets delleveranse viser paritetsrater for hele aldersgruppen 15-49 år. Her presenteres rater etter aldersgrupper. De presenteres for å få et første, andre og tredje barn. Ratene beregnes på antallet menn og kvinner som da har hhv. ingen, ett og to barn i den spesifikke aldersgruppen. Figur 2.2 i dette heftet viser at førstefødselsraten har gått ned for alle aldersgrupper bortsett fra de eldste aldersgruppene. Figur 2.3 viser at det er stor grad

av stabilitet i ratene andrefødsler i alle aldersgruppene. Særlig i aldersgruppene 25-29 år og 30-34 år får mange et barn nummer 2 når de først har fått det første barnet. Figur 2.4 viser at det er relativt høye rater for tredjefødsler for kvinner i aldersgruppene 20-24, 25-29 og 30-34 år. For menn er ratene høyest i aldergruppene 25-29 år og 30-35 år.

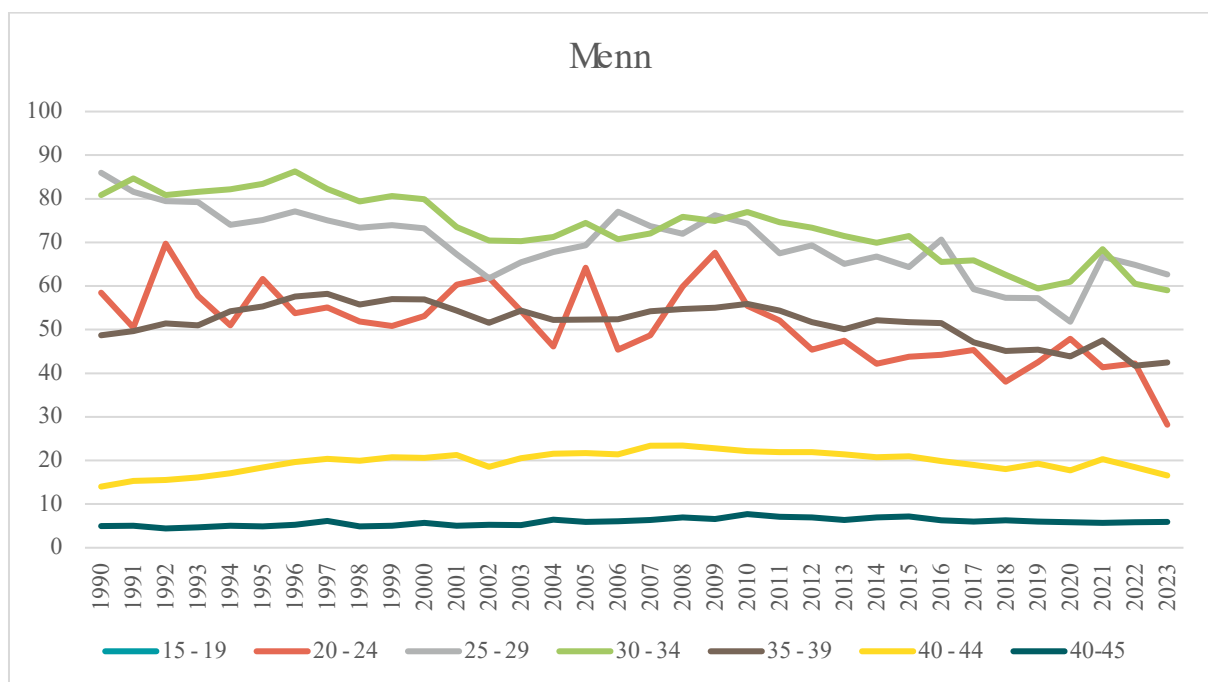
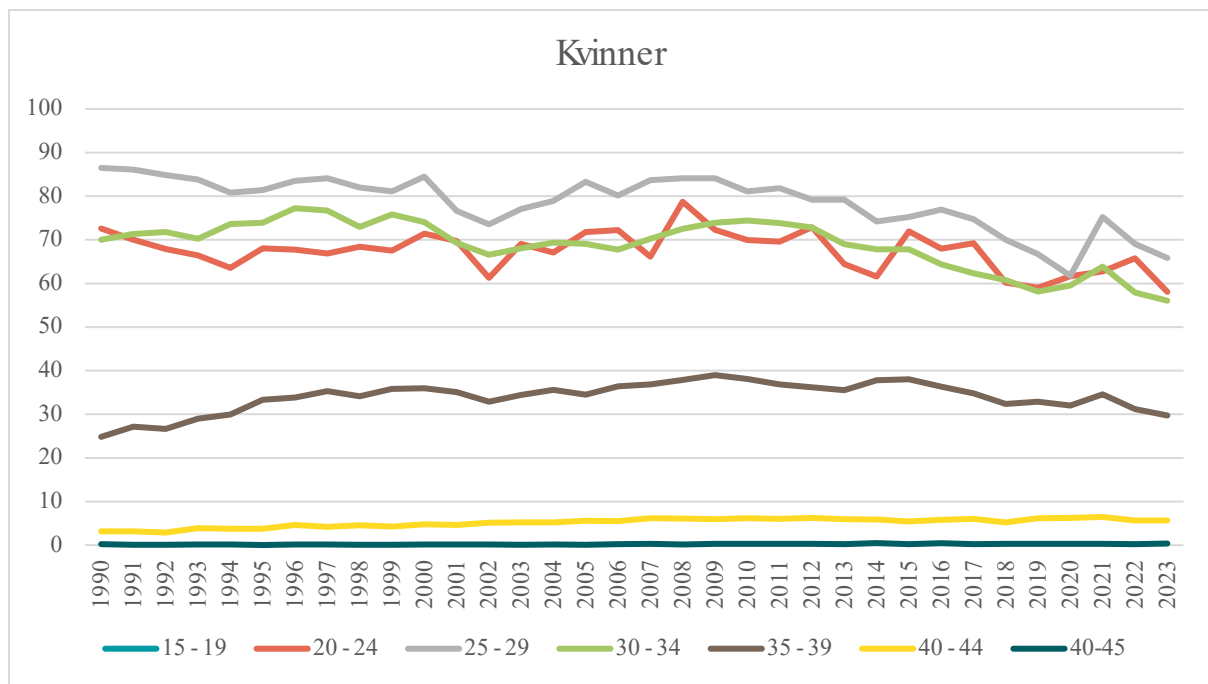
Figur 2.2 Aldersspesifikk førstefødselsrate per 1000 kvinner og menn

Kilde: SSB – leveranse til utvalget. Beregninger er foretatt av sekretariatet.

Figur 2.3 Aldersspesifikk andrefødselsrate per 1000 kvinner og menn

Kilde: SSB – leveranse til utvalget. Beregninger er foretatt av sekretariatet.

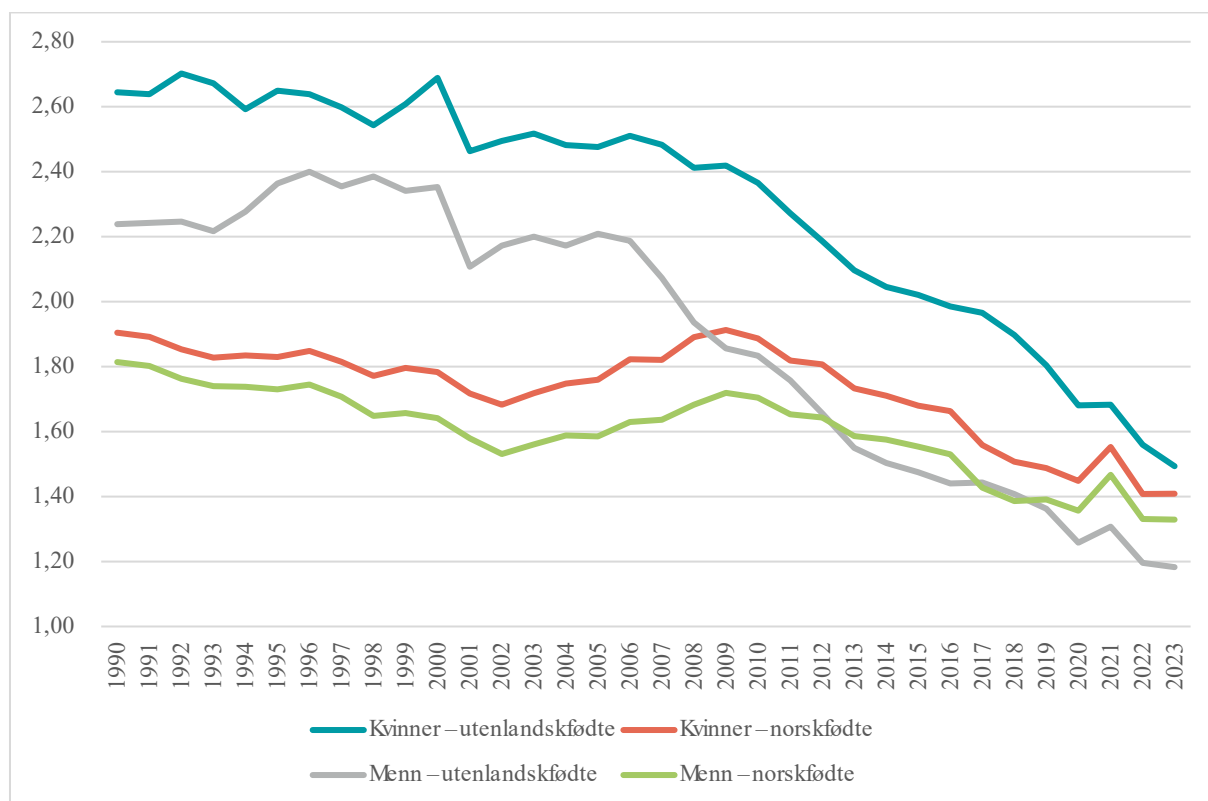

Figur 2.4 Aldersspesifikk tredjefødselsrate per 1000 kvinner og menn

Kilde: SSB – leveranse til utvalget. Beregninger er foretatt av sekretariatet.

2.3 Samlet fruktbarhetstall for norskfødte og utenlandskfødte

I utvalgets rapport presenteres samlet fruktbarhetstall for hhv. alle bosatte (inkludert utenlandskfødte) og kun norskfødte i figur 2.3. Her i Figur 2.5 presenteres SFT beregnet for hhv. utenlandskfødte og norskfødte.

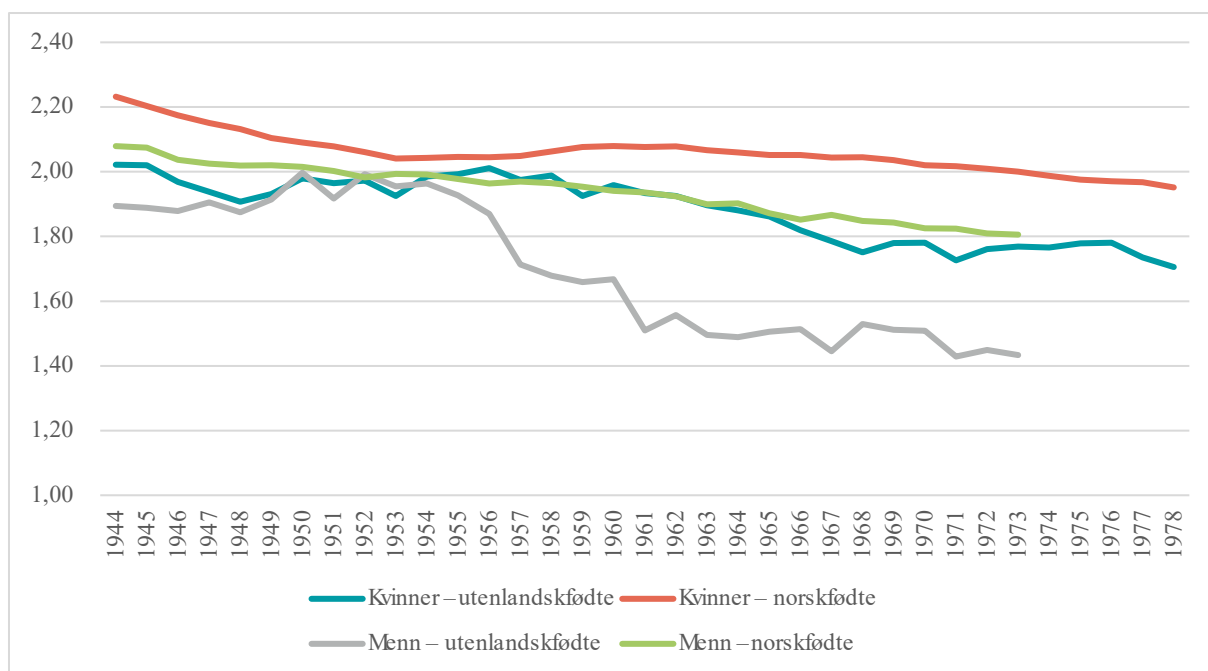

Figur 2.5 Samlet fruktbarhetstall for norskfødte og utenlandskfødte kvinner og menn. 1990-2023.

Kilde: SSB – leveranse til utvalget. Beregninger er foretatt av sekretariatet.

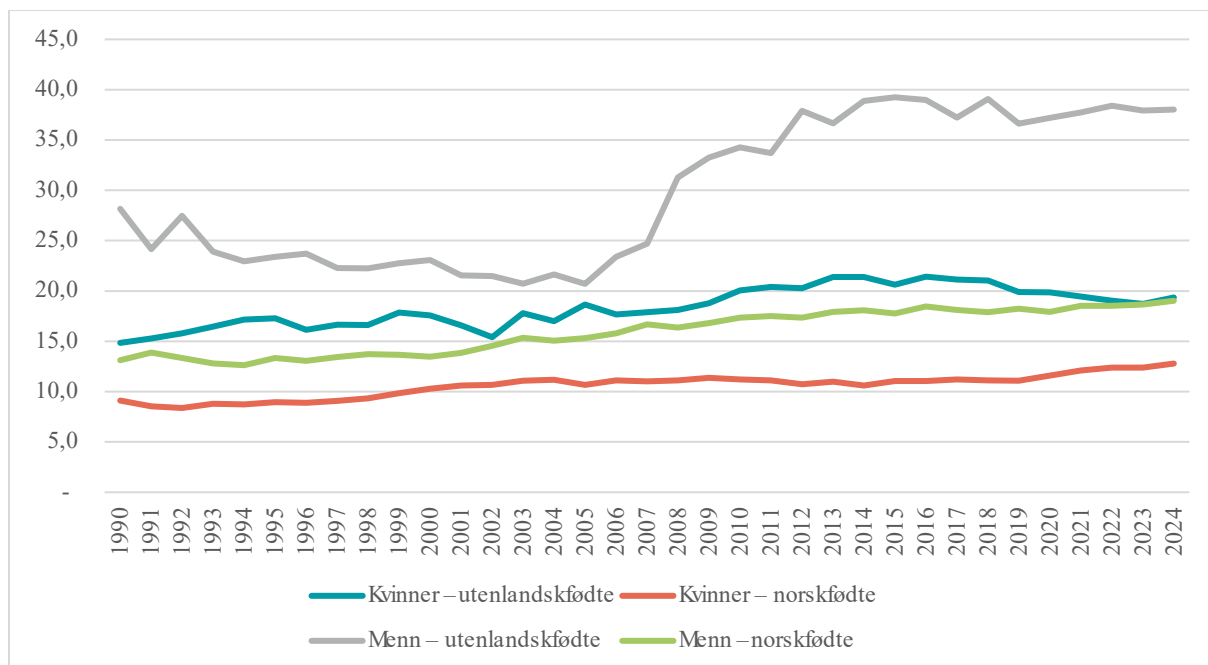
3 Kohortfruktbarhet

I utvalgets rapport presenteres utvikling i kohortfruktbarhet i figur 2.8 for hhv. alle bosatte, inkludert utenlandskfødte og kun norskfødte. I figur 2.9 vises tall for andel registrert uten barn. Her i Figur 3.1 og Figur 3.2 vises tallene for hhv. utenlandskfødte og norskfødte. Tallene for utenlandskfødte må tolkes med varsomhet. Verdiene her vil ikke være ordinær kohortfruktbarhet (hvor mange barn en kvinne og mann har på slutten av sin reproduktive periode), men viser hvor mange barn av utenlandskfødte som er registrert i Norge. Den høye andelen barnløse og den lave beregnede kohortfruktbarheten, særlig blant menn skyldes antakelig at mange av disse har barn i hjemlandet (eller et annet land), som ikke er registrert i Norge.

Figur 3.1 Kohortfruktbarhet. Antall barn per kvinne og mann ved hhv. alder 45 og alder 50 etter fødselskull og fødested. Fødselskullene 1944–1978/1973.

Kilde: SSB – egen leveranse til utvalget

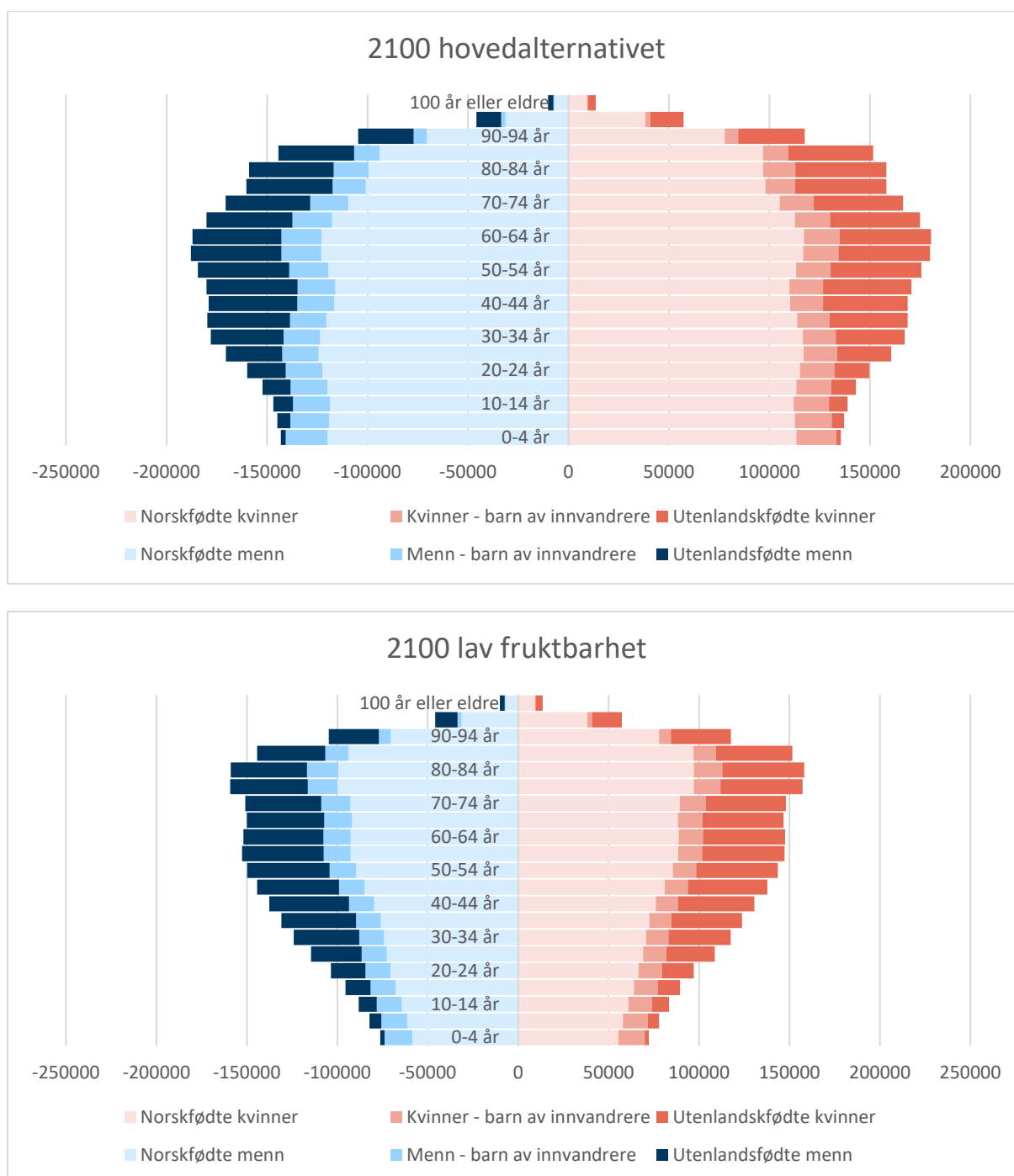

Figur 3.2 Andel registrert barnløse menn og kvinner ved hhv. alder 50 og 45 etter fødested. 1990-2024.

Kilde: SSB – egen leveranse til utvalget

4 Alderspyramider

I kapittel 3.2.2 i delrapporten vises det til befolkningspyramider med framskrevet befolkning i år 2100. Figur 4.1 nedenfor viser disse befolkningspyramidene.

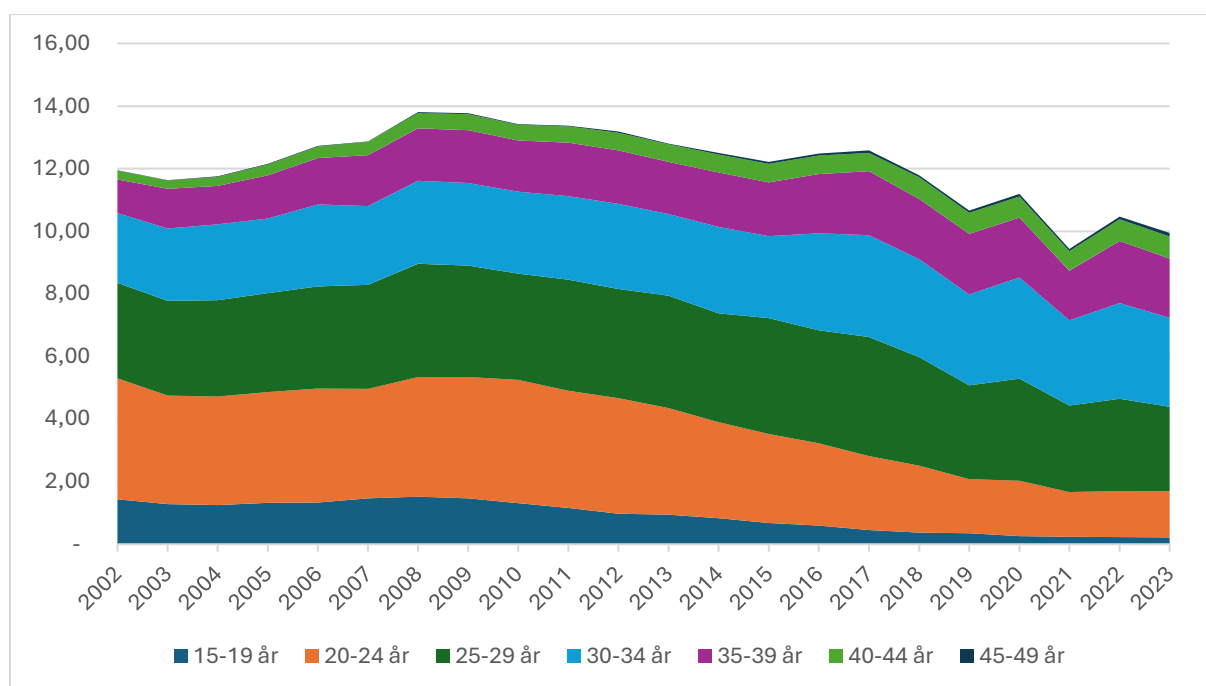

Figur 4.1 Alderspyramide 2100. Framskrivning av befolkningens sammensetning etter kjønn, 5-årsaldergrupper og innvandrerstatus.

Kilde: SSB (tabell 14282) SSBs hovedalternativ og alternativ med lav fruktbarhet.

5 Samliv

Figur 5.1 viser andel barn født av enslige kvinner mellom 2002 og 2023 etter kvinnens alder ved fødselen.¹ Figuren viser at i 2023 ble kun 10 prosent av alle barn født av mødre som ikke var i samboerskap eller gift, og denne andelen har falt fra 14 prosent i 2009. Nedgangen i barn født av enslige kvinner har vært særlig stor i de yngre aldersgruppene. Mens reduksjon i aldersgruppen 20-24 år bidrar til halvparten av nedgangen, forklarer nedgangen i enslige tenåringsmødre og mødre i 25-29 år 25 prosent hver.

Figur 5.1 Andel barn født av enslige mødre, dekomponert på aldersgruppe. 2002-2023.

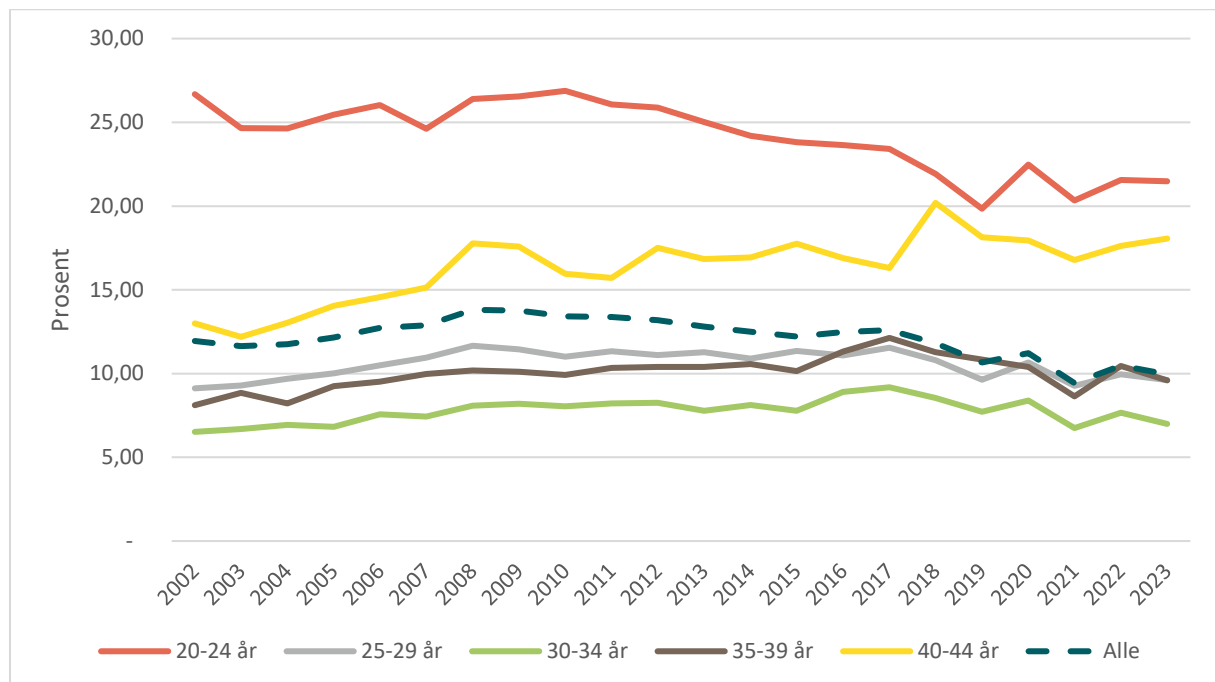
Kilde: Beregninger basert på egen leveranse fra SSB – data som i tabell 05525

Hvor mange kvinner som får barn uten å være gift eller samboer varierer med alder. Figur 5.2 viser andelen enslige blant de som fikk barn i de ulike aldersgruppene. Andelen enslige er størst i de yngste og eldste aldersgruppene.² Blant kvinner som fikk barn i aldersgruppen 20-24 år i 2023 var 21 prosent enslige. Denne andelen har falt fra 27

¹ Vi har ikke tilsvarende tall for menn, og heller ikke tall for fødselsrater etter samliv.

² Tall for tenåringer og alderen 45-49 år er ikke med i figuren grunnet lave fødselstall for disse aldersgruppene i 2023. Halvparten av kvinnene som fikk barn i tenårene var enslige.

prosent i 2009. Den eneste gruppen der det har vært en økning i antallet og andelen enslige mødre siden 2009 er aldersgruppen 40-44 år.

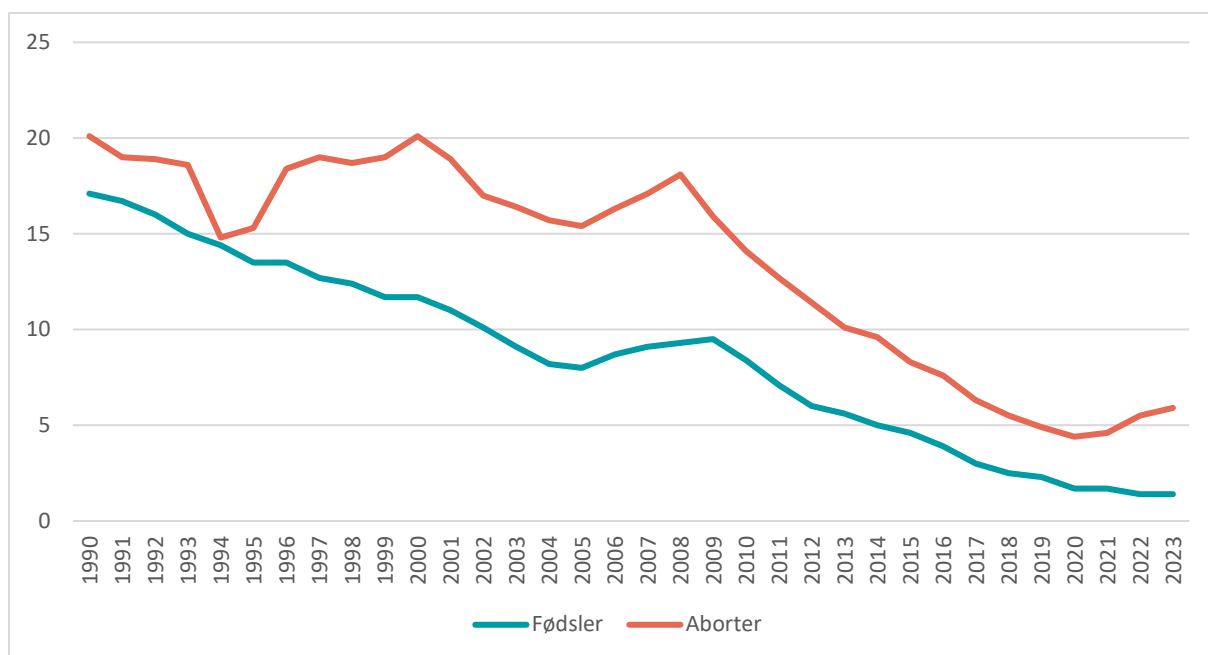

Figur 5.2 Andel barn født av enslige mødre etter mors alder. 2002-2023.

Kilde: Beregninger basert på egen leveranse fra SSB – data som i tabell 05525

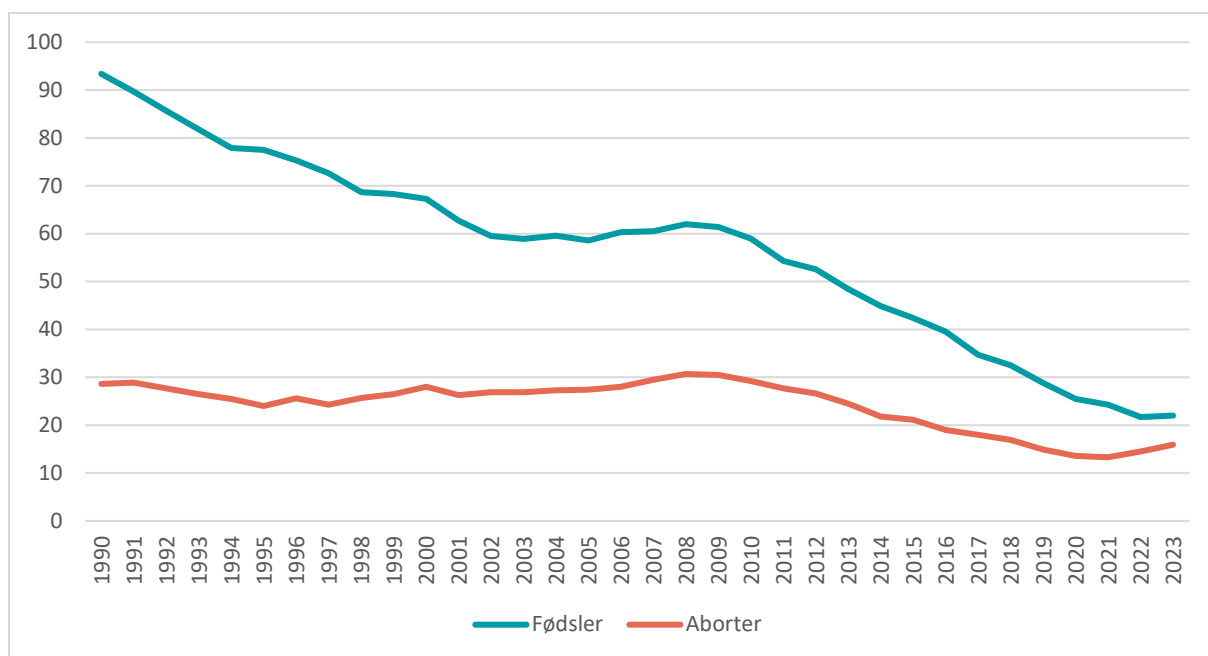
6 Aborter

Figur 4.2 i utvalgets rapport viser at antallet aborter har gått ned siden 2009 (før antallet steg igjen i 2022 og 2023). Figur 6.1 her viser at blant kvinner i alderen 15–19 år har antallet aborter per 1000 kvinner falt i samme takt som antallet fødsler. Også blant kvinner i alderen 20–24 år har både antallet fødsler og antallet aborter per 1000 kvinner falt etter 2009 (Figur 6.2).

Figur 6.1 Antall fødte og antall aborter per 1000 kvinner 15-19 år. 1990-2023.

Kilde: SSB (tabell 08452) og FHI (statistikkbank A3: Svangerskapsavbrot fordelt på alder og type begjæring)

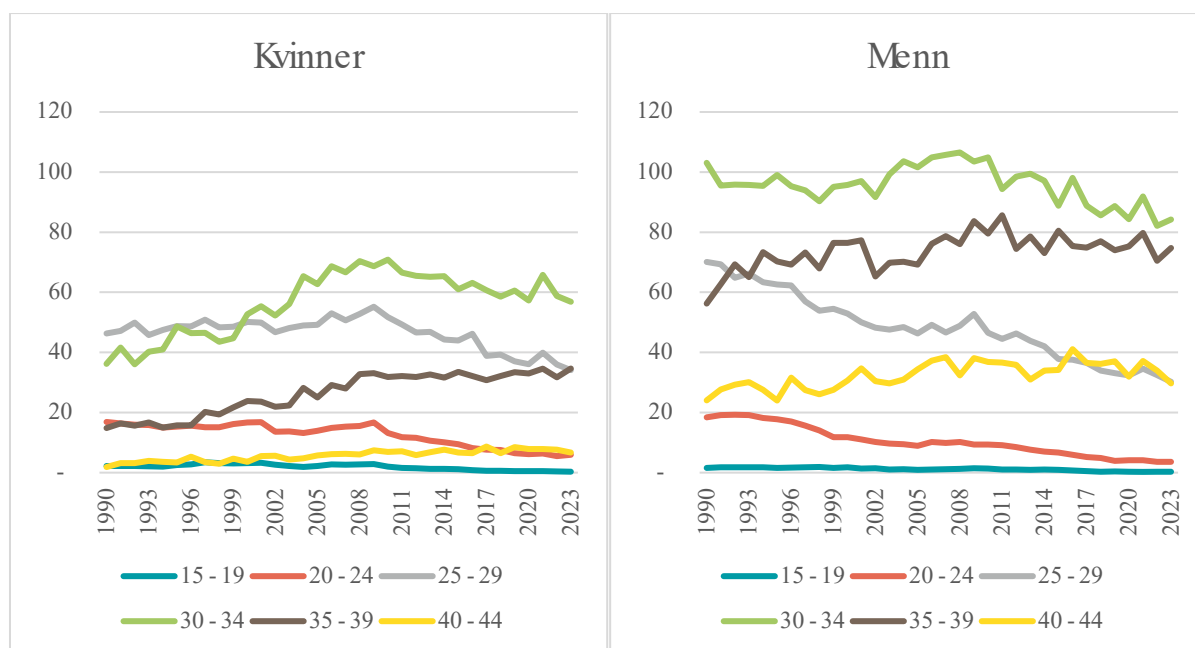

Figur 6.2 Antall fødte og antall aborter per 1000 kvinner 20-24 år. 1990-2023.

Kilde: SSB (tabell 08452) og FHI (statistikkbank A3: Svangerskapsavbrot fordelt på alder og type begjæring)

7 Personer under utdanning

I kapittel 4.5.2 i utvalgets delleveranse vises det til at fødselstallene blant unge under utdanning er lave. Dette vises her i Figur 7.1. Særlig blant personer i aldersgruppen 20-24 år har det vært få som har fått barn under utdanning, sammenlignet med øvrige grupper. I 2009 var det 17 fødte per 1000 kvinner under utdanning, sammenlignet med 60 fødte per 1000 kvinner samlet sett (se figur 2.4 i utvalgets rapport). Antallet fødte i aldersgruppen 25-29 år under utdanning er høyere, men også i denne aldersgruppen klart lavere enn fødselsratene for aldersgruppen samlet sett. Fødselsratene for personer under utdanning i 20-årene har falt ytterligere etter 2009.

Figur 7.1 Fødselsrater for personer under utdanning etter aldersgrupper per 1000 kvinner og menn. 1990-2023

Kilde: Beregninger basert på egen leveranse fra SSB

Infoskriv fra SSB om innholdet i bestilte tall fra Fødselstallsutvalget

Datagrunnlag

Folkemengde

Observasjonsenheten er registrerte bosatte i folkeregisteret per 1.1 (1990-2024).

Referansetidspunktet som brukes for å koble på data er her 1.1.åååå.

Middelfolkemengde år $t = (\text{folkemengde}(t) + \text{folkemengde}(t+1))/2$

Fødsler

Tar utgangspunkt i levendefødte med hendelsestidspunkt i perioden 1990-2023.

Observasjonsenheten blir her foreldrene som disse fødslene kobles til. Hver rad har en hendelsesdato lik barnets fødselsdato, og som brukes for å koble på ytterligere data (f.eks inntekt og oppnådd utdanning).

Antall fødsler per år avviker noe fra offisiell statistikk. I den publiserte statistikken kommer det alltid med noen forsinkede meldinger, altså hendelser som i realiteten skjedde før statistikkåret, mens det her brukes hendelsestidspunkt i registerdataene for å avgrense fødsler til et gitt år.

Fedre

Før 1999 har vi ikke informasjon om fedre på hendelsesuttakene. Kobler derfor på informasjon om registrerte fedre per 1.1.2024. Dette gir nok noe overdekning for fedre i denne perioden.

Fom. 1999 brukes opplysningene om farsforhold som er gjeldende ved registreringstidspunktet, slik det gjøres for mødre gjennom hele tidsserien. En utfordring ved å lage fruktbarhetstall for menn er underdekning. For mellom 3-5% av fødsler hvert år mangler det informasjon om fedre. Ettersom det er snakk om de samme hendelsene, vil tallgrunnlaget for fedre være likt det for mødre, minus de uoppgitte. SSB har ikke gjort inngående analyser av hvordan ratene påvirkes av andelen uoppgitte.

Folkeregisteret:

- **Kjønn**
- **Alder**
- **Kommune**
 - 2024-struktur trukket bakover i tid på grunnkrets-nivå.

- Siden kommunen som registreres ved fødsel stort sett er kommunen mor er bosatt i settes fars bosted ved fødsel til deres registrerte bostedskommune ved starten av året.
- **Sentralitet**
 - Sentralitet (1-6) på kommunenivå. Nyeste inndeling (2020-) koblet på 2024-kommuner trukket bakover i tid.
- **Landbakgrunn (3.gen fom. 2003)**
<https://www.ssb.no/a/metadata/conceptvariable/vardok/1919/nb>
- **Innvandringskategori**
<https://www.ssb.no/a/metadata/codelist/datadok/618345/no>
 - Delt inn i 3 grupper: Alle, Norsfødt(A,C og F) og Førstegenerasjonsinnvandrere(B)
- **Paritet (0,1,2,3,4+)**
 - Antall registrerte barn født før referansetidspunktet/hendelsestidspunkt.
 - Bruker slekts informasjon per 1.1.2024 til å koble barn til foreldre ved hjelp av løpenummer.

Inntekt:

- **Personlig bruttoinntekt – Kvantiler (pers_quant)**
 - Personlig bruttoinntekt uten overføringer siste år.
 - Delt inn i 20 kvantiler 1-20(høyest-lavest inntekt) basert på hele alderssegmentet 15-49.
- **Personlig bruttoinntekt – Indikator (grunnbeløp_i)**
 - Personlig bruttoinntekt uten overføringer siste år.
 - Indikator for om inntekten er over/under 2x gjeldende grunnbeløp i folketrygden siste år.
- **Standardisert husholdningsinntekt – Kvantiler (hush_quant)**
 - Netto husholdningsinntekt etter skatt per forbruksenhet i husholdningen (EU standard) <https://www.ssb.no/a/metadata/conceptvariable/vardok/3363/nb>

Utdanning:

En person registreres som under utdanning(utd=10) dersom de er registrert med pågående utdanning per 1. oktober året hendelsen(fødselen) finner stes. Ellers registreres personen med høyeste oppnådde grad(0-9) før referansetidspunktet/hendelsestidspunktet.

<https://www.ssb.no/klasse/klassifikasjoner/36>

- **Oppnådd utdanning**
 - Her hentes personens høyeste oppnådde utdanningsgrad med registreringsdato før referansetidspunkt/hendelsestidspunkt

- **Pågående utdanning**
 - Indikator for om personen er under utdanning per 1. okt samme år.
 - Indikator for om personen var under der utdanning per 1.okt året før.
 - For middelfolkemengde vil befolkningen ved slutten av år t være befolkningen per 1.1 i år t+1. Her brukes derfor informasjon om personen var under utdanning per 1. oktober året før.

Tabeller

- **Tabell 1: Paritetsrater 1990-2023 etter antall barn(0,1,2,3,4+) og 5 års aldersgrupper (15-19,... etc.). 1990-2023**
År, alder, kjønn, innnvandringskategori, antall barn, bosatte(gruppen) per 1. jan, antall fødsler, rate.
- **Tabell 2: ASFR etter utdanning (NUSkoder-overordnet nivå) , 5-års aldersgrupper. 1990-2023**
År, Utdanning, alder, kjønn, innnvandringskategori, middelfolkemengde, antall fødsler, rate
- **Tabell 3: Paritetsrater etter aldergrupper (5 års) og utdanning. 1990-2023**
År, alder, kjønn, innnvandringskategori, utdanning, antall barn, bosatte(gruppen) per 1.jan, antall fødsler, rate
- **Tabell 4: Alder(ettårig) ved førstegangsfødsel etter utdanning. 1990-2023**
År, alder, kjønn, innnvandringskategori, utdanning (NUSkoder-overordnet nivå), antall
- **Tabell 5: ASFR etter bruttoinntekt uten overføringer (under/over 2G). 1993-2022**
År, alder (5 års), kjønn, innnvandringskategori, inntekt, middelfolkemengde, antall fødsler, rate
- **6a) ASFR etter individets bruttoinntekt uten overføringer (20 kvantiler, beregnet på hele alderssegmentet 15-45) 1993-2022**
År, alder (5 års), kjønn, innnvandringskategori, inntekt, middelfolkemengde, fødsler, rate
- **6b) ASFR etter standardisert husholdningsinntekt etter skatt og negative overføringer (20 kvantiler, beregnet på hele alderssegmentet 15-45). 2004-2022**
År, alder (5 års), kjønn, innnvandringskategori, inntekt, middelfolkemengde, fødsler, rate
- **Tabell 7: ASFR etter sentralitet(kommune). 1990-2023**
År, alder(5 års), kjønn, innnvandringskategori, sentralitet(1-6), MFM, fødsler, rate
- **Tabell 8: ASFR etter fylker(2024-struktur). 1990-2023**

År, alder(5 års), kjønn, innnvandringskategori, fylke, mfm, fødsler, rate

- **Tabell 9: SFT på kommunenivå i hhv. 1990, 2000, 2009 og 2023.**
År, kjønn, innnvandringskategori, kommune, mfm, antall fødsler, rate
- **Tabell 10: SFT enkeltland(mors landbakgrunn).2011-2023**
År, landbakgrunn, innnvandringskategori, mfm, fødsler, rate (hentes kostnadsfritt fra intern statistikkbank)
- **Tabell 11: ASFR etter landbakgrunn (1. Vestlige land. 2. Øst-europeiske EU-land. 3. Resten).1990-2023**
År, alder (5 års) kjønn, innnvandringskategori, landbakgrunn, mfm, fødsler, rate
- **Tabell 12: Antall barn etter alder(25,30,35,40,45,50,55). 1990-2023**
År, kjønn, innnvandringskategori, alder, antall barn, antall
- **Tabell 13: Antall barn etter alder(40,45,50) og utdanning. 1990-2023**
År, kjønn, innnvandringskategori, alder, antall barn, antall
- **Tabell 14: Levendefødte, etter mors samlivsstatus, 5 års aldersgrupper (2002 – 2023)**